

**Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΝΟΠΛΟΥΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ**

**ΗΜΕΡΙΔΑ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΝΟΠΛΟΥΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ**

15 ΜΑΡΤΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ 1997

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

**Σεβ. Μητροπολίτου Ηλείας και Ωλένης
Κ. Γερμανού**

**Θέμα: «Ορθόδοξη Εκκλησία και Φιλόχριστος
Ελληνικός Στρατός»**

Σεβασμιώτατοι,
Κύριε Υφυπουργέ Εθνικής Αμύνης,
Κύριε Αρχηγε του ΓΕΕΘΑ
Κύριοι Αρχηγοί ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ
Κύριοι Καθηγηταί,
Πανοσιολογιώτατοι και Αιδεσιμώτατοι Σύεδροι,

Το θέμα της Εισηγήσεώς μου θα αναπτύξω στις εξής ενότητες:

1. Νομοκανονική αρμοδιότης της Εκκλησίας.
2. Ανάγκη χριστιανικής αγωγής του Στρατεύματος.
3. Προτεινόμενα μέτρα βελτιώσεως.
4. Οι Στρατιωτικοί ιερείς.
5. Οι αντιρρησΐαι συνηδήσεως.
6. Ειδικώτεραι προτάσεις.

1. Νομοκανονική αρμοδιότης της Εκκλησίας.

Ως γνωστόν το Ιερόν Ευαγγέλιον, η Πατερική Παράδοσις και οι ιεροί Κανόνες της Εκκλησίας μας, αλλά και το Σύνταγμα, το οποίον επικυρώνει τους Κανόνας και τας ιεράς Παραδόσεις και οι Νόμοι της Ελληνικής Πολιτεΐας αναγνωρίζουν ότι η Εκκλησία της Ελλάδος, ως επικρατούσα θρησκεία, και τα Όργανα αυτής ήτοι η Ιερά Σύνοδος και οι Επαρχιούχοι Μητροπολίται έχουν την ευθύνη της διδασκαλίας των αληθειών της Ορθοδόξου Χριστιανικής Πΐστεως και της κατά Χριστόν ζωής πάντων των Ορθοδόξων Χριστιανών της επικρατεΐας τους.

Η ίδια πνευματική ευθύνη της Εκκλησίας μας υφίστανται ασφαλώς και δια τα ορθόδοξα Στρατευμένα νιάτα των Ενόπλων Δυνάμεων της Χώρας μας.

Ένεκεν τούτων η ορθόδοξος Εκκλησία μας πάντοτε σκέπτεται και φροντίζει δια την κατά Χριστόν διαπαιδαγώγησιν της Στρατευμένης Νεότητος, η δε παρούσα Διαρκής Ιερά Σύνοδος συνεζήτησε το θέμα τούτο κατά την Συνεδρίαν της 8ης Δεκεμβρίου 1994. Κατά την Συνεδρίαν αυτήν μετά από σχετικήν Εισηγήσιν του Σεβ. Μητροπολίτου Φλωρίνης κ. Αυγουστίνου, εξετέθησαν πολλαί ενδιαφέρουσαι απόψεις από τους Σεβασμιωτάτους αγίους Συνοδικούς και απεφασΐσθη, μετά από συνεννόησιν με τις αρμόδιες Αρχές της Πολιτεΐας και την Ηγεσίαν των Ενόπλων Δυνάμεων, να συγκληθεί η σημερινή Ημερίδα, ώστε ευρύτερα και βαθύτερα να μελετηθεί το όλον θέμα και ορθότεραι και ωφελιμότεραι αποφάσεις να ληφθούν.

2. Ανάγκη Ορθοδόξου Χριστιανικής Αγωγής του Στρατεύματος.

Η Εκκλησία μας πιστεύει, ο κ. Υφυπουργός υπογράμμισε, και η Ορθόδοξη Ελληνική κοινωνία δέχεται, ότι ο Στρατός της Ελλάδος είναι Σχολείον. Τούτο πρέπει να έχει δύο συνέπειες. Πρώτον, ότι, όπως εις τα Σχολεία μαζί με τις άλλες γνώσεις στους Μαθητές καλλιεργούνται και το Ορθόδοξο φρόνημα και ήθος, έτσι και εις τας Ελληνικάς Ενόπλους Δυνάμεις. Πρέπει να συνεχισθή η διδασκαλία των «γνησίων στοιχείων της Ορθόδοξης Χριστιανικής παράδοσης», όπως ορίζει ο ισχύων περί Παιδείας Νόμος.

Και δεύτερον, ότι, όπως η Ελληνική Πολιτεία καλύπτει απλόχερα όλες τις άλλες ανάγκες των στρατευμένων παιδιών της, έτσι πρέπει να ικανοποιήσει και τις θρησκευτικές τους ανάγκες και να τους παράσχη κάθε μέσον και βοήθεια δια την επιτέλεσιν των θρησκευτικών τους καθηκόντων και υποχρεώσεων.

Τα ανωτέρω θεωρούμεν, ότι είναι πολύ χρήσιμα δια πολλούς λόγους και δια την ίδια την Ελληνική Πολιτεία, ειδικότερον δε δια το Στράτευμα. Ενδεικτικώς αναφέρω τους εξής:

Α) Οι Ορθόδοξοι νέοι, γνωρίζοντας τα ανωτέρω, θα αισθάνονται πιο άνετα στο Στράτευμα και με μεγαλύτερη ευχαρίστηση θα υπηρετούν σ' αυτό.

Β) Κατά κανόνα ο καλός Ορθόδοξος Χριστιανός είναι και άριστος Στρατιώτης.

Γ) Όσον περισσότερο οι Στρατιώτες μας γνωρίζουν τις χριστιανικές διδασκαλίες και καλύτερα τις τηρούν στη ζωή τους, τόσο λιγότερα λάθη και στρατιωτικά σφάλματα θα κάνουν στη διάρκεια της θητείας τους (αυτοκτονίες, AIDS, ψυχοαρκωτικά και άλλα θανατηφόρα και διαλυτικά φαινόμενα). και

Δ) Η ολιγόστευσις των στρατιωτικών παραπτωμάτων ασφαλώς θα έχει και τα εξής οφέλη:

Ι. Τα στελέχη του Στρατεύματος θα δαπανούν ολιγότερον χρόνον δια τον έλεγχον των παραπτωμάτων.

ΙΙ. Θα κερδίζεται περισσότερος χρόνος από τα στελέχη και τους στρατιώτες δια την αρτιωτέραν εκπαίδευσή τους, αφού θα είναι απηλλαγμένοι από πειθαρχικές ποινές φυλακίσεων, από ασθένειες, ατυχήματα κ.λ.π.

ΙΙΙ. Θα υπάρχει οικονομία χρήματος, αφ' ενός μεν εκ του κέρδους της μη απώλειας ωρών εργασίας στελεχών και στρατιωτικών, αφ' ετέρου δε εξ όσων η Πολιτεία θα δαπανούσε δια ασθενείας, ατυχήματα κ.λ.π. των στελεχών και των στρατιωτών της.

3. Προτεινόμενα μέτρα βελτιώσεως.

Α) Αναβάθμιση του υπάρχοντος Γραφείου Θρησκευτικού ΓΕΕΘΑ σε Διεύθυνση, ώστε να αποκτήσει μεγαλύτερο κύρος και δύναμη προσωπικού προς καλύτεραν επιτέλεσιν του έργου της.

Β) Ο εκάστοτε Διευθυντής Θρησκευτικού ΓΕΕΘΑ να είναι τιτουλάριος Επίσκοπος με βαθμόν και μισθόν Υποστράτηγου, ο οποίος να εκλέγεται υπό της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά τα εκάστοτε ισχύοντα εκ των αγάμων Κληρικών του Σώματος των Στρατιωτικών ιερέων. Ο Υποδιευθυντής Δ/σεως ΓΕΕΘΑ να είναι στρατιωτικός ιερέας με βαθμόν Ταξιάρχου. Τα γραφεία Θρησκευτικού ΓΕΣ, ΓΕΝ, και ΓΕΑ, να έχουν Διευθυντή Στρατιωτικών ιερέα με βαθμό Ταξιάρχου και Υποδιευθυντή με βαθμό Συνταγματάρχου.

Γ) Σώματα Στρατού, οι Μεραρχίες, τα Συντάγματα και οι αντίστοιχες Μονάδες του Ναυτικού και της Αεροπορίας να έχουν οπωσδήποτε δικό τους στρατιωτικών ιερέα.

Ιδιαίτερος επισημαίνεται η ανάγκη και προτείνεται να υπάρχει στρατιωτικός ιερέας σε κάθε παραγωγική Σχολή των Ενόπλων Δυνάμεων (Ευελπίδων, Ναυτικών Δοκίμων, Ικάρων, Σχολή Σωμάτων κ.λ.π.), καθώς και σε όλα τα Κέντρα Εκπαιδεύσεως, τα Νοσοκομεία και τις Φυλακές.

Δ) Να επιδιωχθεί σε κάθε μόνιμο Στρατόπεδο να υπάρχει Ιερός Ναός. Και

Ε) σε κάθε Στρατόπεδον και ΛΑΦ να προβλέπεται ανέγερσις Εντευκτηρίου – Βιβλιοθήκης – Αναγνωστηρίου, εμπλουτισμένου με κατάλληλα βιβλία.

Η Ιερά Σύνοδος, η Αποστολική Διακονία και αι Μητροπόλεις μπορούν να εμπλουτίσουν αυτά δωρεάν με κατάλληλα βιβλία.

4. Οι Στρατιωτικοί ιερείς.

Ασφαλώς τον πρώτο και κύριον ρόλον εις την χριστιανική διαπαιδαγώγησιν των στρατευμάτων παιδιών μας παίζουν οι Στρατιωτικοί ιερείς, οι οποίοι πρέπει να είναι οι έριστοι εκ του ιερού Κλήρου της Εκκλησίας μας εξ απόψεως ήθους και γνώσεων, αλλά και επαρκείς εις αριθμόν, ως παραπάνω επρότεινα.

Προς επίτευξιν του σκοπού τούτου προτείνω τις εξής δύο λύσεις:

I. Πρώτη λύσις.

α) Να αυξηθούν οι υπάρχουσες θέσεις στρατιωτικών ιερέων τουλάχιστον κατά 50, ώστε να έχουν όλες οι Μονάδες από Σύνταγμα και επάνω τον ιδιόν τους ιερέα, ως παραπάνω εισηγήθηκα. Έτσι, ενώ η δαπάνη αυτών θα είναι σταγόνα εις τον ωκεανόν των στρατιωτικών δαπανών, η ωφέλεια του Στρατεύματος θα είναι τεραστία.

β) Οι προσλαμβανόμενοι Στρατιωτικοί ιερείς, άγαμοι ή έγγαμοι να είναι Πτυχιούχοι Θεολογικής Σχολής ή τουλάχιστον φοιτηταί Θεολογίας.

Εάν υπάρξει δυσκολία πληρώσεως των κενών θέσεων, τότε να καλύπτονται από απόφοιτους Εκκλησιαστικών ή Γενικών Λυκείων, με την υποχρέωσιν όμως και την διευκόλυνσιν αφ' ενός μεν να εγγράφονται εις τας Θεολογικάς Σχολάς καθ' υπέρβασιν και άνευ εξετάσεων τουλάχιστον εντός της πρώτης διετίας από της προσλήψεώς των ως Στρατιωτικών ιερέων, άλλως να μη μονιμοποιούνται, αφ' ετέρου δε εντός πενταετίας από της εγγραφής των εις την Θεολογικήν Σχολήν να έχουν λάβει το Πτυχίον τους.

γ) Εις τους υπηρετούντας Στρατιωτικούς ιερείς να παρέχονται ευκαιρία και διευκολύνσεις μετεκπαιδεύσεως (μεταπτυχιακές σπουδές, μάστερ, διδακτορικό, ξένες γλώσσες κ.λ.π.) ή να προγραμματίζονται κατά καιρούς τρίμηνα ή εξάμηνα ειδικά Προγράμματα μετεκπαιδεύσεώς τους.

δ) Όλοι οι στρατευόμενοι Θεολόγοι, φοιτηταί Θεολογίας, απόφοιτοι ή σπουδασταί εκκλησιαστικών Λυκείων, ιεροψάλται και αγιογράφοι μετά την βασική τους εκπύδευση να τοποθετούνται εις την Διεύθυνσιν Θρησκευτικού ΓΕΕΘΑ και εντεύθεν να τοποθετούνται αναλόγως των αναγκών εις τα Γραφεία Θρησκευτικού ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ ως βοηθοί των Στρατιωτικών ιερέων των διαφόρων μεγάλων Μονάδων.

ε) Τέλος προτείνω εις τα Επιτελικά Γραφεία Θρησκευτικού και τις μεγάλες Μονάδες αντί άλλων μονίμων λαϊκών υπαλλήλων Γραμματέων και Γραφέων να προσλαμβάνονται πτυχιούχοι Λαϊκοί Θεολόγοι εκ των χιλιάδων αδιόριστων, ώστε να είναι γνώσται του αντικειμένου, αλλά και βοηθοί των ιερέων ως κήρυκες, ιεροψάλται κ.λ.π.

II. Δευτέρα ενδιαφέρουσα λύσις – πρότασις.

Η πρώτη πρότασίς μου, ένα υλοποιήθη, θα φέρει κάποια καλά αποτελέσματα. Απ' όσα γνωρίζω όμως εις την υλοποίησιν των προταθέντων μέτρων υπάρχει η δυσκολία σήμερα προσελεύσεως Κληρικών, και μάλιστα καταλλήλων. Και τούτο δια τους εξής κυρίους λόγους:

α) Πολλοί υποψήφιοι διστάζουν να προσέλθουν, λόγω υπάρχουσών όντως δυσκολιών του έργου του Στρατιωτικού ιερέως.

β) Άλλοι, κυρίως έγγαμοι με πολυμελείς συνήθως οικογένειες, δεν αντέχουν εις τας συνεχείς μεταθέσεις των και

γ) Πολλοί εκ των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών δεν παρέχουν την άδεια των εις τα καλά κληρικά στελέχη των Μητροπόλεων τους να ενταχθούν εις το Σώμα των Στρατιωτικών Ιερέων, δια να μη τα χάσουν από το δυναμικό τους.

Δια τούτο προτείνω σήμερα τη δεύτερη αυτή λύσιν του προβλήματος, η οποία νομίζω ότι είναι περισσότερο κανονική, εύκολα εφαρμόσιμη και δίνει οριστική λύση στο πρόβλημα των Στρατιωτικών ιερέων.

Η πρότασίς μου αυτή συνίσταται εις το εξής, να υπάρχει μεν η Δ/ση θρησκευτικού ΓΕΕΘΑ και τα Γραφεία Θρησκευτικού ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ ως επιτελικές Υπηρεσίες, όπως τις προτείνω εις την πρώτη λύσιν, αλλά την ευθύνην της χριστιανικής αγωγής των Ορθοδόξων Ελλήνων Στρατιωτικών να αναλάβη η Εκκλησία, οι δε Στρατιωτικοί Ιερείς να υπάγονται εις τας Ιεράς Μητροπόλεις, εις τα οποίας πλέον θα ανήκουν οργανικώς ως Κληρικοί των.

Αναλύω περισσότερο την πρότασίν μου αυτήν

α) από την Ηγεσίαν των Ενόπλων Δυνάμεων θα ορισθούν οι αναγκαίες θέσεις των Στρατιωτικών ιερέων ως επροτάθη ανωτέρω (παράγραφος 3β και γ).

β) Με ευθύνη της Πολιτείας θα νομοθετηθούν αυτές οι αναγκαίες συγκεκριμένες θέσεις Στρατιωτικών ιερέων (ως ανωτέρω παράγραφος 4, II, α) και θα κατανεμηθούν εις τας Ιεράς Αρχιεπισκοπάς Αθηνών και Κρήτης και τας Ιεράς Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Ελλάδος, της Κρήτης και της Δωδεκανήσου, ως θέσεις Στρατιωτικών Εφημερίων – ιεροκηρύκων, επί πλέον των υπάρχουσών σήμερα οργανικών εφημεριακών θέσεων, αι δε Αρχιεπισκοπαί και Μητροπόλεις θα αναλάβουν την ευθύνην της πληρώσεως των θέσεων αυτών δια των καταλλήλων Κληρικών.

Οι εκάστοτε κενές θέσεις θα πληρούνται ως ακολούθως:

I. Οι επιτελικές θέσεις ήτοι Υποδιευθυντού Δ/σεως ΓΕΕΘΑ, Δ/ντων γραφείων ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ και Υποδιευθυντων αυτών θα καλύπτονται εκ των Στρατιωτικών ιερέων μετ' απόφασιν της ΔΙΣ, μετά από αίτησιν των ενδιαφερομένων Στρατιωτικών ιερέων και εισήγησιν του Δ/ντου Θρησκευτικού ΓΕΕΘΑ.

II. Οι άλλες κενές θέσεις θα πληρούνται από αγάμων ή εγγάμων κληρικών κατά τις εκάστοτε περί πληρώσεως Εφημερικών θέσεων ισχύουσας διατάξεις από τον αρμόδιο Μητροπολίτην.

III. Οι ήδη υπηρετούντες Στρατιωτικοί ιερείς, αφού καλυφθούν οι επιτελικές θέσεις, θα δηλώσουν εις ποίαν I. Μητρόπολιν επιθυμούν να υπηρετήσουν. Μετά την συγκατάθεσιν προς τούτο του αρμοδίου Μητροπολίτου θα διατεθούν εκεί, δια να καταλάβουν κενήν θέσιν Στρατιωτικού Εφημερίου – Ιεροκήρυκος.

δ) I. Ο μισθός, οι προαγωγές, βαθμολογικές και μισθολογικές, χρονοεπιδόματα, άδειες, μεταθέσεις, ιατροφαρμακευτική περίθαλψις, σύνταξις, εφάπαξ βοήθεια κ.λ.π. θα ακολουθούν τα εκάστοτε ισχύοντα δια τους Εφημερίους.

II. Οι Στρατιωτικοί Εφημέριοι – Ιεροκήρυκες επί πλέον του μισθού θα λαμβάνουν μηνιαίον επίδομα ειδικών συνθηκών, το οποίον θα είναι ίσον προς το 1 / 4 των εκάστοτε λαμβανομένων ακαθαρίστων πάσης φύσεως αποδοχών τους.

ε) Τέλος, ευνόητον τυγχάνει, ότι, εφ' όσον δημιουργηθούν νέες Μονάδες στις Ένοπλες Δυνάμεις ή διαφορετικά οργανωθούν οι υπάρχουσες, θα δημιουργούνται νέες θέσεις Στρατιωτικών Εφημερίων – Ιεροκηρύκων ή θα αναδιοργανώνονται οι υπάρχουσες.

5. Αντιρρησίοι συνειδήσεως.

Η απαίτησις των Μαρτύρων του Ιεχωβά, ευτυχώς μόνον αυτών προς το παρόν εξ όλων των Ελλήνων αιρετικών, να εξαιρούνται από το προς την Πατρίδα υπέρτατο καθήκον, όπως είναι η στράτευσις, νομίζω ότι είναι, το ολιγότερον, άρνησις της ελληνικής αυτοσυνειδήσιας.

Βεβαίως η Ελληνική Πολιτεία, λόγω της στρατεύσεως των Μαρτύρων των Μαρτύρων του Ιεχωβά, δέχεται επικρίσεις αυτών, των οργάνων τους και κάποιων άλλων ξένων συμφερόντων πρακτόρων. Όμως υπάρχουν πλείστοι όσοι σοβαροί εθνικοί λόγοι, που δεν επιτρέπουν την απαλλαγή ή την ευνοϊκή μεταχείρισιν των Μαρτύρων του Ιεχωβά.

I. Ως γνωστόν το ισχύον Ελληνικόν Σύνταγμα ορίζει

α) «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου» (Άρθρον 4, παράγραφος 1)

β) «Πας Έλλην δυνάμενος να φέρη όπλα, υποχρεούται να συντελή εις την άμυναν της Πατρίδος» (Άρθρον 4, παράγραφος 6)

γ) «Ουδείς δύναται ένεκα των θρησκευτικών αυτού πεποιθήσεων να απαλλαγή της εκπληρώσεως των προς το Κράτος υποχρεώσεων ή να αρνηθή την συμμόρφωσίν του προς τους νόμους» (Άρθρον 13, παράγραφος 4)

II. Όταν γνωρίζομε ότι πολλοί νέοι προσπαθούν να αποφύγουν την στράτευσιν, χρησιμοποιούντες ακόμη και ψεύτικα ιατρικά πιστοποιητικά, είνια άμεσος ο κίνδυνος και πολλοί άλλοι νέοι, μη μάρτυρες του Ιεχωβά να προβάλουν λόγους συνειδήσεως ή και να γίνονται τυπικά Μάρτυρες του Ιεχωβά, δια να απαλλαγούν της στρατεύσεως.

Όμως ο καθένας μας μπορεί να αναλογισθεί τον εθνικόν κίνδυνον, όταν, στην υπάρχουσαν υπογεννητικότητα, γενικευθή και το φαινόμενο αυτό, δηλαδή των αντιρρησιων συνειδήσεως.

III. Η πολιτεία πρέπει να λάβη σοβαρά υπ' όψιν της όχι μόνον τις κραυγές των των περιφρονούντων την Ελληνικών Σημαίαν ολίγων Μαρτύρων του Ιεχωβά, αλλά κυρίως την δίκαιαν αντίδραση της πλειονότητας των Ελλήνων πολιτών, οι οποίοι θεωρούν ότι αδηκούνται από το κράτος τους, όταν παρέχη προνόμια στους Μάρτυρες του Ιεχωβά.

Εις την Ελλάδα υπάρχει όντως Δημοκρατία και ο καθένας μας μπορεί να πιστεύει ό,τι θέλει ή και να μη πιστεύει σε τίποτα. Απόδειξις η υπάρχεις και η αύξησις των Μαρτύρων του Ιεχωβά στην Χώρα μας από ξενοκίνητους προπαγανδιστές. Όμως η αληθινή Δημοκρατία απαιτεί:

α) Η ελευθερία του ενός να μη ζημιώνει και να μη αδικεί τον άλλον και

β) Πάντες να έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις και να μη γίνονται διακρίσεις και προνομιακές μεταχειρίσεις, όπως ζητούν οι Μάρτυρες του Ιεχωβά.

Δια πάντα ταύτα προτείνω να παύση πάσα συζήτησις προνομιακής μεταχειρίσεως των Μαρτύρων του Ιεχωβά, ως προς την υποχρέωσιν της στρατεύσεώς τους.

6. Ειδικότερες προτάσεις.

α) Ακούεται ότι κάποιοι Στρατιωτικοί Ιερείς επιθυμούν να προσέρχονται εις την υπηρεσίαν των χωρίς την ιερατική τους καθιερωμένη αμφίεσιν. Δεν πρέπει να επιτραπή τούτο δια τους εξής λόγους:

Πρώτον, δια το ομοιόμορφον όλου του ιερού Κλήρου.

Δεύτερον, διότι το τιμημένο ράσον και μόνο του προκαλεί σεβασμόν και διδάσκει πολλά, και

Τρίτον, προς αποφυγήν διαφόρων δυσμενών σχολίων και παρεξηγήσεων.

β) Ως γνωστόν η βλασφημία είναι πράξις που υποτιμά ποικιλομόρφως και ποικιλοτρόπως τον άνθρωπον, αποτελεί δε και ποινικό αδίκημα. Εάν ουδαμού δεν πρέπει να ακούονται βλασφημίες, πολύ περισσότερο τούτο δεν πρέπει να συμβαίνει στον φιλόχριστον Στρατόν μας. Εισηγούμεθα να γίνει υπενθύμισις προς τους Αξιωματικούς και τους Οπλίτας της υπαρχούσης απαγορεύσεως της Βλασφημίας εις τας Ενόπλους Δυνάμεις της Χώρας μας, και

γ) Επειδή η νηστεία είναι ένα θεοσύστατο πνευματικό μέσον δια την καθόλου αυτοκυριαρχία του ανθρώπου στη ζωή του, καλόν είναι, και βέβαια όσον είναι δυνατόν, να τηρούνται οι περί Νηστείας κανόνες και της Εκκλησίας μας εις το διαιτολόγιον των Ενόπλων Δυνάμεων.

Κυρίως να τηρούνται οι νηστείες της Τετάρτης και της Παρασκευής με λαδερό φαγητό, δεδομένου ότι δύο κύρια λαδερά φαγητά θα προσφέρουν την εβδομάδα, η νηστεία της Καθαρής Δευτέρας, της Μ. Παρασκευής και του Τιμίου Σταυρού (άλαδο), και του Ευαγγελισμού και των Βαΐων με ψάρι.

Σας ευχαριστώ